

DAŽNIAUSIOS KLAIDOS, DAROMOS VIEŠOSIOSE KALBOSE

Verslo, politikos ir visuomenės veikėjams dažnai tenka sakyti viešas kalbas. Įvairiuose renginiuose galima išgirsti visokių pasisakymų. Sunku būtų paneigti, kad vertinant žmogų vienas iš svarbiausių kriterijų yra kalba. Apie kalbėtoją pirmiausia sprendžiama pagal tai, kaip sklandžiai, raiškiai ir įtikinamai jis kalba. Vieša kalba turi didelį poveikį visuomenei – paprastai kalbos sakomos norint pritraukti žmonių dėmesį, sudaryti apie save gerą įspūdį. Kalbos kultūra yra žmogaus bendrosios kultūros dalis. Ne kiekvienam lemta būti geru oratoriumi, bet paisyti kalbos kultūros privalu visiems.

Netaisyklingai	Taisyklingai	Pavyzdys
bendroje sumoje	iš viso	Bendroje sumoje (=Iš viso) norimų rezultatų negauta
daugumoje atvejų	daugeliu atvejų, dažniausiai	Daugumoje atvejų (=Daugeliu atvejų; Dažniausiai) valdžios institucijų įsikišimas nieko nepakeistų
gavosi	išėjo	Norėjo kaip geriau, gavosi (=išėjo) kaip visada
imidžas	įvaizdis	Tokie pareigūnų veiksmai kenkia policijos imidžui (=įvaizdžiui)
išdavoje	dėl, todėl	Bankroto išdavoje (=Dėl bankroto) nukentės darbuotojai
įtakoja	daro įtaką	Politika įtakoja visuomenės pasirinkimą (=daro įtaką visuomenės pasirinkimui)
įtakoje	dėl ko; kam paveikus	Pramonininkų įtakoje (=Pramonininkams paveikus) priimti sprendimai dar svarstyti
kaip taisyklė	paprastai, dažniausiai, visada	Kaip taisyklė (=Kaip visada), į pasiūlymus neatsižvelgta
klausti pas ką	klausti ką, klausti ko	Klausti galite pas savo vadovus (=savo vadovų)
laike ko	per ką, po ko, ko metu	Laike šios kadencijos (=per šią kadenciją) buvo labai teigiamai vertinamų dalykų
matomai	matyt	Per ataskaitinį laikotarpį, matomai (=matyt), buvo padaryta ne viskas
neužilgo	netrukus	Neužilgo (=Netrukus) bus pareikalauta atsakomybės
pasėkoje	todėl, dėl to	Nekompetentingų sprendimų pasėkoje (=Dėl nekompetentingų sprendimų) padėtis tapo sunkiai kontroliuojama
pilnumoje	visiškai, visai, galutinai	Įstatymas pilnumoje (=visiškai, galutinai) įsigalios tik po kurio laiko
praanalizuoti	išanalizuoti	Susidariusią padėtį siūlytume praanalizuoti (=išanalizuoti) dar kartą
prabalsuoti	balsuoti, nubalsuoti, baigti balsuoti	Šį kartą visuomenė prabalsavo (=balsavo) vangiai
tame tarpe	tarp jų	Politikų, tame tarpe (=tarp jų) aukščiausių politikų, nuomonės verčia suklusti
užmanymas	sumanymas, mintis, idėja, planas	Ir geriausių užmanymą (=sumanymą) gali sužlugdyti neveiklumas
užskaityti	įskaityti	Jų pastangos bus užskaitytos (=įskaitytos)
viskas tvarkoje	viskas gerai	Užtikriname, kad viskas tvarkoje (=gerai)
visumoje	1. apskritai, iš viso 2. visas	Visumoje (=Apskritai) tuo nebuvo pasirūpinta. Nutarimą siūlome priimti visumoje (=visą)

Viešai kalbantys asmenys daugiausia daro kirčiavimo klaidų.

Reikia įsidėmėti, kaip kirčiuoti kai kuriuos tam tikras priesagas turinčių daiktavardžių linksnius, pvz.:

-ektas: objektas (objektù, objektè, objektùs), aspektas, projektas, efektas;

-entas: oponeñtas (oponentù, oponentùs), argumeñtas, departameñtas, dokumeñtas, reglameñtas, momeñtas, parlameñtas;

-*esas*: *procèsas* (*procesù, procesè, procesùs*), *progrèsas*;
-*etas*: *biudžetas* (*biudžetù, biudžetè, biudžetùs*), *komitètas*;
-*grafas*: *paragrāfas* (*paragrafù, paragrafè, paragrafùs*);
-*imas*: *sprendimas* (*sprendimù, sprendimè, sprendimùs*), *pareiškimas, susirinkimas*;
-*ininkas*: *kariniñkas* (*karininkù, karininkùs*), *šaliniñkas, valdiniñkas*;
-*istas*: *specialistas* (*specialistù, specialistùs*);
-*yva*: *perspektyvą* (*su perspektyvą, perspektyvąs*), *prerogatyvą, alternatyvą*;
-*metras*: *kilomètras* (*kilometrù, kilometrè, kilometrùs*);
-*ogas*: *dialògas* (*dialogù, dialogè, dialogùs*), *pedagògas, psichològas*;
-*olis*: *alkohòlis* (*alkoholiù*), *monopòlis*;
-*ūra*: *procedūrą* (*su procedūrą, procedūrąs*), *kandidatūrą, diktatūrą*.

Reikia vengti priešdėlinių veiksmažodžių kirčio atitraukimo, pvz.:

pažeidžia (ne *pāžeidžia*);
pakeičia (ne *pākeičia*);
suteikia (ne *sūteikia*);
nedraudžia (ne *nèdraudžia*);
nekeičia (ne *nèkeičia*) ir t. t.

Kalbėtojams nemažai problemų sukelia ir prieveiksmių kirčiavimas, pvz.:

detaliai (ne *detāliai*);
natūraliai (ne *natūrāliai*);
maksimaliai (ne *maksimāliai*);
minimaliai (ne *minimāliai*);
oficialiai (ne *oficiāliai*);
realiai (ne *reāliai*);
aktyviai (ne *aktỹviai*);
objektyviai (ne *objektỹviai*);
absoliučiai (ne *absoliūčiai*) ir t. t.
